

Avtal mellan parterna i nordatlantiska fördraget om status för deras styrkor

London den 19 juni 1951

Parterna i nordatlantiska fördraget, som undertecknades i Washington den 4 april 1949,
som beaktar att styrkor från en part efter överenskommelse kan sändas för att tjänstgöra inom en annan parts territorium,
som är medvetna om att beslutet att sända styrkor och de villkor enligt vilka de sänds, i den mån dessa villkor inte bestäms i detta avtal, fortsättningsvis ska göras till föremål för särskilda avtal mellan berörda parter,
som emellertid önskar fastställa status för dessa styrkor när de befinner sig inom en annan parts territorium,
har kommit överens om följande.

Artikel I

1. I detta avtal avses med

- a. *styrka* den personal som tillhör land-, sjö- eller luftstridskrafter från en avtalsslutande part när den befinner sig på tjänsteuppdrag inom en annan avtalsslutande parts territorium inom nordatlantiska fördragets område, med förbehåll för att de två berörda avtalsslutande parterna kan komma överens om att vissa personer, enheter eller förband inte ska anses utgöra eller ingå i en *styrka* vid tillämpningen av detta avtal,
- b. *civil komponent* civil personal som medföljer en styrka tillhörig en avtalsslutande part och som är anställd hos en av den avtalsslutande partens stridskrafter och som inte är statslösa personer eller medborgare i en stat som inte är part i nordatlantiska fördraget och inte heller är medborgare i eller har hemvist i den stat i vilken styrkan är förlagd,
- c. *anhörig* maka eller make till en medlem av en styrka eller en civil komponent, eller en sådan medlems barn som är beroende av honom eller henne för sitt uppehälle,
- d. *sändande stat* den avtalsslutande part som styrkan tillhör,
- e. *mottagande stat* den avtalsslutande part inom vars territorium en styrka eller en civil komponent är förlagd, vare sig den är stationerad där eller befinner sig på genomresa,
- f. *den sändande statens militärmyndigheter* de myndigheter i en sändande stat som enligt dess lagstiftning har befogenhet att se till att den statens militära lagstiftning efterlevs med avseende på medlemmar av dess styrkor eller civila komponenter,
- g. *Nordatlantiska rådet* det råd som inrättats enligt artikel 9 i nordatlantiska fördraget eller något av dess underorgan som har befogenhet att handla på dess vägnar.

2. Detta avtal gäller för de avtalsslutande parternas myndigheter i de subnationella politiska förvaltningsområden inom deras territorier för vilka avtalet gäller eller har utsträckts att gälla enligt artikel XX på samma sätt som det gäller för de avtalsslutande parternas centrala myndigheter, dock med förbehåll för att egendom som tillhör sådana förvaltningsområden inte ska betraktas som egendom som tillhör en avtalsslutande part i enlighet med artikel VIII.

Artikel II

En styrka och dess civila komponent och dess medlemmar, liksom anhöriga till dessa, är skyldiga att

respektera lagstiftningen i den mottagande staten och avhålla sig från varje handling som är oförenlig med andan i detta avtal och särskilt från all politisk verksamhet i den mottagande staten. Det är likaledes den sändande statens skyldighet att vidta nödvändiga åtgärder i detta syfte.

Artikel III

1. Enligt de villkor som anges i punkt 2 i denna artikel och i enlighet med de regler som fastställts av den mottagande staten avseende inresa och utresa för en styrka och dess medlemmar, ska sådana medlemmar vara undantagna från pass- och viseringsbestämmelser och kontroll vid inresa när de reser in i eller lämnar den mottagande statens territorium. De ska även vara undantagna från de bestämmelser i den mottagande staten som avser registrering och kontroll av utlänningar, men de ska inte anses ha rätt att vara stadigvarande bosatta i eller ha hemvist inom den mottagande statens territorium.
2. Endast följande handlingar, vilka ska uppvisas på anmodan, fordras för medlemmar av en styrka:
 - a. personligt identitetskort utfärdat av den sändande staten varav framgår namn, födelsedatum, grad och registreringsnummer (i förekommande fall), försvarsgren samt fotografi,
 - b. individuell eller kollektiv reseorder utfärdad på den sändande statens språk samt på engelska och franska av en behörig myndighet i den sändande staten eller av en behörig instans inom Nordatlantiska fördragsorganisationen, varav framgår individens eller gruppens status såsom medlem eller medlemmar av en styrka samt den beordrade förflyttningen; den mottagande staten får kräva att en reseorder ska vara kontrasignerad av en behörig företrädare för den staten.
3. Medlemmar av en civil komponent och deras anhöriga ska i passen betecknas som sådana.
4. Om en medlem av en styrka eller en civil komponent lämnar sin anställning i den sändande staten och inte hemsänds, ska myndigheterna i den sändande staten omedelbart underrätta myndigheterna i den mottagande staten och lämna nödvändiga upplysningar. Myndigheterna i den sändande staten ska likaledes underrätta myndigheterna i den mottagande staten om varje medlem som olovligen har varit frånvarande i mer än 21 dagar.
5. Om den mottagande staten har begärt att en medlem av en styrka eller av en civil komponent ska avlägsnas från dess territorium eller har utfärdat ett utvisningsbeslut mot en tidigare medlem av en styrka eller en civil komponent eller mot en anhörig till en medlem eller tidigare medlem, ska myndigheterna i den sändande staten ansvara för att ta emot vederbörande person inom det egna territoriet eller på annat sätt ombesörja att personen tas emot utanför den mottagande staten. Denna punkt gäller endast för personer som inte är medborgare i den mottagande staten och som har kommit in i den mottagande staten som medlemmar av en styrka eller en civil komponent eller med avsikt att bli en sådan medlem samt för anhöriga till sådana personer.

Artikel IV

Den mottagande staten ska antingen

- a. utan förarprov eller avgift erkänna såsom giltigt ett körtillstånd, körkort eller militärt körtillstånd som har utfärdats av den sändande staten eller av ett av dess subnationella förvaltningsområden till en medlem av en styrka eller en civil komponent, eller
- b. utfärda körtillstånd eller körkort till varje medlem av en styrka eller en civil komponent som är innehavare av ett körtillstånd, körkort eller militärt körtillstånd utfärdat av den sändande staten eller av ett av dess subnationella förvaltningsområden, under förutsättning att inget förarprov krävs.

Artikel V

1. Medlemmar av en styrka ska som regel bära uniform. Om inte annat överenskommits mellan myndigheterna i de sändande och mottagande staterna ska för bärande av civila kläder gälla samma villkor som för medlemmar i den mottagande statens styrkor. Reguljära enheter eller förband som ingår i en styrka ska bära uniform vid gränspassering.
2. Tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent ska utöver registreringsnummer vara försedda med tydlig nationalitetsbeteckning.

Artikel VI

Medlemmar av en styrka får inneha och bära vapen under förutsättning att de enligt sina order har tillstånd härtill. Myndigheterna i den sändande staten ska välvilligt behandla begäran från den mottagande staten i detta hänseende.

Artikel VII

1. Enligt bestämmelserna i denna artikel
 - a. ska den sändande statens militärmyndigheter ha rätt att i den mottagande staten utöva all den straffrättsliga och disciplinära domsrätt som tillkommer dem enligt lagen i den sändande staten över alla personer som lyder under den militära lagstiftningen i den staten,
 - b. ska myndigheterna i den mottagande staten ha domsrätt över medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga vad avser lagöverträdelse som har begåtts på den mottagande statens territorium och som är straffbara enligt den statens lagstiftning.
- 2 a. Den sändande statens militärmyndigheter ska ha exklusiv domsrätt över personer som lyder under den statens militära lagstiftning beträffande lagöverträdelse inklusive lagöverträdelse med avseende på den statens säkerhet, vilka är straffbara enligt den sändande statens lagstiftning men inte enligt den mottagande statens lagstiftning.
- b. Myndigheterna i den mottagande staten ska ha exklusiv domsrätt över medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga beträffande lagöverträdelse, inklusive lagöverträdelse med avseende på den statens säkerhet, vilka är straffbara enligt den statens lagstiftning men inte enligt den sändande statens lagstiftning.
- c) Med avseende på denna punkt och på punkt 3 i denna artikel ska lagöverträdelse som hotar en stats säkerhet innefatta
 - i) förräderi mot den staten,
 - ii) sabotage, spionage eller överträdelse av den statens lagstiftning om statshemligheter eller hemligheter som gäller dess nationella försvar.
3. I de fall där domsrätt tillkommer de båda staterna ska följande regler gälla:
 - a. Den sändande statens militärmyndigheter ska ha företräde vid domsrätt över en medlem av en styrka eller en civil komponent beträffande
 - i) brott som är riktade endast mot den statens egendom eller säkerhet eller som är riktade endast mot egendom som tillhör en annan medlem av en styrka eller en civil komponent från den staten eller en anhörig eller mot deras person,
 - ii) lagöverträdelse till följd av någon handling eller underlåtenhet som begåtts vid tjänsteutövning.

b. I fråga om varje annan lagöverträdelse ska myndigheterna i den mottagande staten ha företräde att utöva domsrätt.

c. Om den stat som har företräde väljer att inte utöva domsrätten ska den så snart det är praktiskt möjligt underrätta myndigheterna i den andra staten. Myndigheterna i den stat som har företräde ska välvilligt behandla en begäran från myndigheterna i den andra staten om att avstå från sin rätt i fall där denna andra stat anser ett sådant avstående vara av särskild betydelse.

4. Bestämmelserna ovan i denna artikel ger inte den sändande statens militärmyndigheter rätt att utöva domsrätt över personer som är medborgare i eller har hemvist i den mottagande staten, såvida de inte är medlemmar av den sändande statens styrka.

5 a. Myndigheterna i de mottagande och sändande staterna ska bistå varandra vid anhållande av en styrkas eller en civil komponents medlemmar eller deras anhöriga inom den mottagande statens territorium och vid överlämnande av dem till den myndighet som har domsrätt i enlighet med ovan nämnda bestämmelser.

b. Myndigheterna i den mottagande staten ska snarast underrätta den sändande statens militärmyndigheter om någon medlem av en styrka eller av en civil komponent eller deras anhöriga har anhållits.

c. En anklagad medlem av en styrka eller en civil komponent över vilken den mottagande staten ska utöva domsrätt ska, om medlemmen är i den sändande statens förvar, förbli i den statens förvar tills den mottagande staten har väckt åtal mot medlemmen.

6 a. Myndigheterna i de mottagande och sändande staterna ska bistå varandra vid utförandet av alla nödvändiga utredningar av lagöverträdelser och bevisinhämtning och bevisföring inklusive beslag av och, i förekommande fall, överlämnande av föremål som sammanhänger med överträdelsen. För överlämnande av sådana föremål kan emellertid ställas som villkor att de ska återlämnas inom den tidsfrist som angivits av den myndighet som överlämnar dem.

b. De avtalsslutande parternas myndigheter ska underrätta varandra om utfallet i alla sådana fall där de båda har domsrätt.

7 a. Ett dödsstraff ska ej verkställas i den mottagande staten av den sändande statens myndigheter om lagen i den mottagande staten inte i liknande fall föreskriver dödsstraff.

b. Myndigheterna i den mottagande staten ska välvilligt behandla en begäran från myndigheterna i den sändande staten om biträde avseende verkställande av fängelsestraff som meddelats av myndigheterna i den sändande staten inom den mottagande statens territorium i enlighet med denna artikel.

8. När en anklagad i enlighet med bestämmelserna i denna artikel har ställts inför rätta av den ena avtalsslutande partens myndigheter och har blivit frikänd eller har blivit dömd och avtjänat eller har avtjänat sitt straff eller har blivit benådad får personen inte åtalas ånyo för samma överträdelse inom samma territorium av en annan avtalsslutande parts myndigheter. Dock ska bestämmelserna i denna punkt inte hindra den sändande statens militärmyndigheter från att åtala en medlem av sin styrka för någon överträdelse av disciplinära regler till följd av en handling eller en underlåtenhet som utgör en lagöverträdelse för vilken personen har åtalats av den andra avtalsslutande partens myndigheter.

9. När en medlem av en styrka eller en civil komponent eller en anhörig åtalas inom ramen för en mottagande stats domsrätt ska personen ha rätt

a. till en snar och snabb rättegång,

b. att före rättegången underrättas om de anklagelser som har framställts mot denne,

c. att konfronteras med dem som vittnar mot denne,

d. att genom tvångsmedel inkalla sådana vittnen till sin fördel som befinner sig inom den mottagande statens jurisdiktion,

e. att själv välja försvarare eller få ett helt eller delvis kostnadsfritt rättsligt biträde enligt de villkor som gäller i den mottagande staten vid den aktuella tidpunkten,

f. att, om personen så anser nödvändigt, få tillgång till en kompetent tolk, samt

g. att meddela sig med en företrädare för den sändande statens regering och, om domstolens regler så medger, att ha en sådan företrädare närvarande vid rättegången.

10 a. Reguljära militära enheter och förband som ingår i en styrka ska ha rätt att övervaka förläggningar, anläggningar och andra lokaler som de disponerar enligt avtal med den mottagande staten. Styrkans militärpolis får vidta alla lämpliga åtgärder för att säkerställa upprätthållandet av ordning och säkerhet i sådana lokaler.

b. Utanför dessa lokaler ska sådan militärpolis anlitas endast i enlighet med avtal med myndigheterna i den mottagande staten och i samarbete med dessa myndigheter och endast i den utsträckning som erfordras för att upprätthålla disciplin och ordning bland medlemmarna av styrkan.

11. Varje avtalsslutande part ska vinnlägga sig om att införa sådan lagstiftning som den anser vara nödvändig för att i tillräcklig grad inom sitt territorium trygga säkerhet och skydd för anläggningar, utrustning, egendom, arkiv och offentliga handlingar som tillhör andra avtalsslutande parter samt för att bestraffa personer som bryter mot lagstiftning som antagits i det syftet.

Artikel VIII

1. Varje avtalsslutande part ska avstå från alla anspråk mot varje annan avtalsslutande part för skador som vållats på egendom som tillhör den och som används av dess land-, sjö- eller luftstridskrafter om sådan skada

i) har vållats i tjänsten av en medlem av eller en anställd vid den andra avtalsslutande partens stridskrafter under verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget, eller

ii) har vållats vid användning av fordon, fartyg eller luftfartyg som tillhör den andra avtalsslutande parten och som använts av dess stridskrafter, under förutsättning att det fordon, fartyg eller luftfartyg som har vållat skadan antingen användes i samband med verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget eller att skadan har vållats på egendom under det att den användes i sådan verksamhet.

Anspråk på bärgarlön av en avtalsslutande part gentemot en annan avtalsslutande part ska inte läggas fram under förutsättning att det bärgade fartyget eller den bärgade lasten tillhörde en avtalsslutande part och användes av dess stridskrafter i samband med verksamhet inom ramen för nordatlantiska fördraget.

2 a. Vid skada som vållats eller uppkommit på sätt som anges i punkt 1 avseende annan egendom som tillhör en avtalsslutande part och som finns inom dess territorium ska, om inte de berörda avtalsslutande parterna kommer överens om annat, frågan om annan avtalsslutande parts ansvar avgöras och skadeståndsbeloppet fastställas av en ensam skiljeman som ska utses i enlighet med led b i denna punkt. Skiljemannen ska även avgöra eventuella motanspråk som hänför sig till samma händelse.

b. Den skiljeman som avses i led a ovan ska genom överenskommelse mellan de berörda avtalsslutande parterna utses bland de medborgare i den mottagande staten som innehar eller har innehaft ett högt domarämbete. Om de berörda avtalsslutande parterna inte inom två månader kan enas om en skiljeman, kan vilken som helst av parterna anmoda ordföranden i Nordatlantiska rådets ställföreträdarförsamling att utse en person som innehar ovannämnda kvalifikationer.

c. Varje beslut som fattas av skiljemannen ska vara bindande och slutgiltigt för de avtalsslutande parterna.

d. Det ersättningsbelopp som fastställs av skiljemannen ska fördelas i enlighet med bestämmelserna i punkt 5 e i, ii och iii i denna artikel.

e. Arvodet till skiljemannen ska fastställas genom överenskommelse mellan de berörda avtalsslutande parterna och ska tillsammans med nödvändiga omkostnader som uppkommit vid utövandet av uppdrag bäras i lika delar av parterna.

f. Varje avtalsslutande part ska dock avstå från sina anspråk i de fall ersättningsbeloppet understiger följande:

Belgien: 70 000 BEF.

Kanada: 1 460 CAD.

Danmark: 9 670 DKK.

Frankrike: 490 000 FRF.

Island: 22 800 ISK.

Italien: 850 000 ITL.

Luxemburg: 70 000 LUF.

Nederländerna: 5 320 NLG.

Norge: 10 000 NOK.

Portugal: 40 250 PTE.

Förenade kungariket: 500 GBP.

Förenta staterna: 1 400 USD.

Varje annan avtalsslutande part vars egendom har skadats vid samma tillfälle ska också avstå från sitt anspråk upp till ovannämnda belopp. I händelse av avsevärd variation i växelkurserna för dessa valutor ska de avtalsslutande parterna komma överens om en lämplig justering av dessa belopp.

3. Vid tillämpningen av punkterna 1 och 2 i denna artikel ska uttrycket *som tillhör en avtalsslutande part* innefatta fartyg som inchartrats av den avtalsslutande parten på bareboat charter-basis eller som har rekvirerats på sådana villkor eller som har tagits såsom pris av den parten (utom i de fall där risken för förlust eller skadeståndsskyldighet bärs av en annan person än en sådan avtalsslutande part).

4. Varje avtalsslutande part avstår från sina anspråk mot varje annan avtalsslutande part för skada eller dödsfall som vållats en medlem av dess stridskrafter under tjänsteutövning.

5. Anspråk (andra än avtalsbaserade anspråk och anspråk på vilka punkterna 6 och 7 i denna artikel är tillämpliga) som härrör från sådan handling eller underlåtenhet av medlemmar av en styrka eller en civil komponent som skett i tjänsten eller från någon annan handling, underlåtenhet eller händelse för vilken en styrka eller en civil komponent är juridiskt ansvarig och vilken vållar skada inom den mottagande statens territorium på någon annan tredje part än någon av de avtalsslutande parterna, ska behandlas av den mottagande staten i enlighet med följande bestämmelser:

a. Anspråk ska lämnas in, behandlas och regleras eller avgöras genom överenskommelse eller dom i enlighet med den mottagande statens lagar och andra författningar vad avser anspråk som härrör från dess egna stridskrafter verksamhet.

b. Den mottagande staten får träffa förlikning om varje sådant anspråk, och betalningen av det överenskomna eller utdömda beloppet ska erläggas av den mottagande staten i dess egen valuta.

c. Sådan utbetalning av ersättning ska vara bindande och slutgiltig för de avtalsslutande parterna vare sig den sker till följd av en förlikning eller ett avgörande av behörig domstol i den mottagande staten eller ett slutligt avslag av en sådan domstol.

d. Uppgift om varje ersättning som utbetalas av den mottagande staten ska lämnas till berörda sändande stater tillsammans med full förklaring och alla detaljer och ett förslag till fördelning i enlighet med leden e i, ii och iii nedan. Om svar inte har inkommit inom två månader ska förslaget till fördelning betraktas som antaget.

e. Kostnader för att täcka anspråk i enlighet med föregående led och punkt 2 i denna artikel ska fördelas mellan de avtalsslutande parterna på följande sätt:

i) När en sändande stat är ensam ansvarig ska det belopp som reglerats eller utdömts uppdelas i andelen 25 procent för den mottagande staten och 75 procent för den sändande staten.

ii) Om mer än en stat är ansvarig för skadan, ska det belopp som reglerats eller utdömts fördelas lika mellan dem; om emellertid den mottagande staten inte är en av de ansvariga staterna ska dess andel uppgå till hälften av vardera sändande stats andel.

iii) När skadan har vållats av de avtalsslutande parternas stridskrafter och den inte kan hänföras till en viss eller flera av dessa stridskrafter ska det belopp som reglerats eller utdömts delas jämnt mellan de berörda avtalsslutande parterna; om emellertid den mottagande staten inte är en av de stater vilkas stridskrafter har vållat skadan, ska dess bidrag vara hälften av vardera berörd sändande stats bidrag.

iv) Varje halvår ska till berörda sändande stater överlämnas uppgift om de belopp som har utbetalats av den mottagande staten föregående halvårsperiod för varje ärende för vilket föreslagen fördelning på procentbasis har godtagits; dessa uppgifter ska åtföljas av en begäran om återbetalning. Sådan återbetalning ska göras snarast möjligt i den mottagande statens valuta.

f. I fall där tillämpningen av bestämmelserna i leden b och e i denna punkt skulle förorsaka betydande svårigheter för en avtalsslutande part kan den begära att Nordatlantiska rådet föranstaltar en annan typ av uppgörelse.

g. En medlem av en styrka eller en civil komponent ska inte göras till föremål för åtgärder vad gäller verkställande av en dom som har meddelats mot personen i den mottagande staten i ett ärende som sammanhänger med tjänsteutövning.

h. Utom i den mån bestämmelserna i led e i denna punkt är tillämpliga på anspråk som avses i punkt 2 i denna artikel ska dessa inte tillämpas på anspråk som härrör från eller har uppstått i samband med framförande eller drift av ett fartyg eller lastning, transport eller lossning av last, annat än anspråk avseende dödsfall eller personskada på vilka punkt 4 i denna artikel inte är tillämplig.

6. Ersättningsanspråk mot medlemmar av en styrka eller en civil komponent som härrör från skadeståndsgrundande handlingar eller underlåtenhet i den mottagande staten som inte har skett i tjänsten ska handläggas på följande sätt:

a. Myndigheterna i den mottagande staten ska på ett korrekt och rättvist sätt behandla anspråk och bestämma ersättning till käranden med hänsyn tagen till alla omständigheter i ärendet, inklusive den skadelidande personens uppförande, samt upprätta en rapport i ärendet.

b. Rapporten ska överlämnas till myndigheterna i den sändande staten vilka sedan utan dröjsmål ska besluta om huruvida de ska erbjuda ex gratia-ersättning och, om så är fallet, till vilket belopp.

c. Om ett erbjudande om ex gratia-ersättning görs och antas av käranden som full gottgörelse för anspråket ska myndigheterna i den sändande staten själva erlagga betalningen och meddela myndigheterna i den mottagande staten om beslutet och om det utbetalda beloppet.

d. Bestämmelserna i denna punkt ska inte inverka på den mottagande statens domstolars rätt att vidta åtgärder mot en medlem av en styrka eller en civil komponent såvida inte och till dess att full ersättning har erlagts.

7. Anspråk som härrör från otillåtet bruk av ett fordon som tillhör en sändande stats stridskraft ska behandlas i enlighet med punkt 6 i denna artikel, utom i de fall en styrka eller en civil komponent är juridiskt ansvarig.

8. Om tvist uppstår om huruvida en skadestandsgrundande handling eller underlåtenhet av en medlem av en styrka eller en civil komponent har skett i tjänsten eller om bruk av ett fordon som tillhör en sändande stats stridskraft har skett olovligen ska saken underställas en skiljeman utsedd i enlighet med punkt 2 b i denna artikel, och vars beslut i ärendet ska vara slutgiltigt.

9. Den sändande staten ska inte åberopa immunitet vid den mottagande statens domstolar för medlemmar av en styrka eller en civil komponent med avseende på den civilrättsliga domsrätt som tillkommer domstolarna i den mottagande staten, utom i den utsträckning som anges i punkt 5 g i denna artikel.

10. Myndigheterna i den sändande och den mottagande staten ska i fall som berör dem samarbeta vid inhämtning av bevis som behövs för en rättvis rättegång och vid reglering av ersättning av skada.

Artikel IX

1. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga får lokalt köpa nödvändiga varor för eget bruk och erforderliga tjänster på samma villkor som medborgare i den mottagande staten.

2. Lokala varuköp avsedda för försörjning av en styrka eller en civil komponent ska normalt ske genom de myndigheter som upphandlar sådana varor för den mottagande statens stridskrafter. För att undvika att dessa varuköp får ogynnsam verkan på ekonomin i den mottagande staten ska de behöriga myndigheterna i den staten när så erfordras ange vilka varor som ej får köpas eller som är föremål för begränsningar.

3. Med förbehåll för gällande avtal eller avtal som härefter kan komma att ingås mellan befullmäktigade företrädare för de sändande och mottagande staterna ska myndigheterna i den mottagande staten åta sig fullt ansvar för att vidta lämpliga åtgärder för att till en styrka eller en civil komponent tillhandahålla de byggnader och den mark som denna behöver liksom tillhörande faciliteter och tjänster. Dessa avtal och arrangemang ska i möjlig utsträckning stå i överensstämmelse med de regler som gäller för förläggning och inkvartering av liknande personal i den mottagande staten. I avsaknad av ett särskilt avtal med motsatt verkan ska lagstiftningen i den mottagande staten gälla avseende vilka rättigheter och skyldigheter som är förbundna med besittningstagandet eller användningen av byggnaderna, marken, faciliteterna eller tjänsterna.

4. Behov av lokal civil arbetskraft för en styrka eller en civil komponent ska tillgodoses på samma sätt som motsvarande behov i den mottagande staten och med biträde av myndigheterna i den mottagande staten genom dess arbetsförmedling. Anställnings- och arbetsvillkor, särskilt löner, tilläggsbetalningar och villkor för skydd av arbetstagare ska vara de som föreskrivs i den mottagande statens lagstiftning. Sådana civilanställda som anlitas av en styrka eller en civil komponent ska inte i något hänseende betraktas som medlemmar av den styrkan eller den civila komponenten.

5. När en styrka eller en civil komponent på den ort där den är stationerad har otillräckliga sjukvårds- och tandvårdsinrättningar får dess medlemmar och deras anhöriga åtnjuta läkarvård och tandvård, inklusive intagning på sjukhus, på samma villkor som motsvarande personal i den mottagande staten.

6. Den mottagande staten ska välvilligt behandla en begäran att till medlemmarna av en styrka eller en civil komponent ge tillgång till transportmedel och bevilja rabatter för färdbiljetter. Dessa transportmedel och förmåner ska vara föremål för särskilda avtal mellan de berörda regeringarna.

7. Om det inte föreligger några allmänna eller särskilda finansiella avtal de avtalslutande parterna emellan ska betalning för varor, inkvartering och tjänster som tillhandahålls i enlighet med punkterna 2, 3, 4 och, om så erfordras, 5 och 6 i denna artikel erläggas utan dröjsmål i lokal valuta av styrkans myndigheter.

8. Varken en styrka eller en civil komponent eller dess medlemmar eller deras anhöriga ska kunna åberopa denna artikel för att åtnjuta befrielse från skatter eller avgifter vid anskaffning av varor och tjänster som omfattas av den mottagande statens skattebestämmelser.

Artikel X

1. I den mån beskattningen i den mottagande staten beror på vistelseort eller hemvist ska perioder under vilka en medlem av en styrka eller en civil komponent befinner sig inom den statens territorium, enbart på grund av att personen ingår i en styrka eller en civil komponent, inte betraktas som vistelseperioder där eller som innebär en ändring av vistelseort eller hemvist vid sådan beskattning. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent ska undantas från beskattning i den mottagande staten på lön och ersättningar som den sändande staten utbetalar till dem i denna egenskap liksom från beskattning av materiell lös egendom som endast finns i den mottagande staten på grund av deras tillfälliga vistelse där.

2. Ingenting i denna artikel ska hindra beskattning av en medlem av en styrka eller en civil komponent med avseende på vinstgivande verksamhet, utöver personens anställning som sådan, som denne kan bedriva i den mottagande staten och ingenting i denna artikel, utom vad beträffar personens lön och ersättningar och den materiella lösa egendom som avses i punkt 1 ovan, ska hindra beskattning som omfattar en sådan person enligt lagen i den staten, även om personen anses ha sin vistelseort eller hemvist utanför den mottagande statens territorium.

3. Ingenting i denna artikel ska vara tillämpligt på *avgifter* enligt definitionen i artikel XI.12.

4. Vid tillämpning av denna artikel ska *medlem av en styrka* inte inbegripa någon person som är medborgare i den mottagande staten.

Artikel XI

1. Om inte annat uttryckligen har angetts i detta avtal ska medlemmar av en styrka eller en civil komponent liksom deras anhöriga omfattas av de lagar och andra författningar som tillämpas av tullmyndigheterna i den mottagande staten. Tullmyndigheterna i den mottagande staten har särskilt rätt, i enlighet med de allmänna villkor som anges i den mottagande statens lagar och andra författningar, att visitera medlemmar av en styrka eller en civil komponent och deras anhöriga och att genomsöka deras bagage och fordon och beslagta föremål i enlighet med dessa lagar och andra författningar.

2 a. Tillfällig införsel och återutförsel av tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent och som framförs för egen maskin ska tillåtas tullfritt vid uppvisande av ett tillstånd för tillfällig införsel med den utformning som visas i bilagan till detta avtal.

b. Vid tillfällig införsel av fordon som inte framförs för egen maskin ska bestämmelserna i punkt 4 i denna artikel tillämpas och vid återutförsel bestämmelserna i punkt 8.

c. Tjänstefordon som tillhör en styrka eller en civil komponent ska vara undantagna från alla skatter för fordon i vägtrafik.

3. Officiella handlingar med officiell försegling ska inte göras till föremål för tullinspektion. Kurirer, vilken status de än må ha, som medför dessa handlingar måste ha en individuell reseorder utfärdad i enlighet med artikel III.2 b. I denna reseorder ska anges kurirpostantal och intyg om att kurirposten endast innehåller officiella handlingar.

4. En styrka får tullfritt införa utrustning samt en rimlig mängd livsmedel, förnödenheter och andra varor för uteslutande eget bruk samt, i de fall där så tillåtes av den mottagande staten, för bruk av styrkans civila komponent samt anhöriga. Denna tullfria införsel förutsätter deposition hos tullkontoret på införselorten – jämte sådana tullhandlingar varom avtal ska ingås – av ett intyg, om vars form har överenskommit mellan den mottagande staten och den sändande staten, undertecknat av en för detta ändamål av den sändande staten vederbörligen befullmäktigad person. Utnämningshandlingen för den person som är befullmäktigad att underteckna intyg samt prov på underskrifter och stämplor som ska användas ska tillställas tullförvaltningen i den mottagande staten.

5. En medlem av en styrka eller en civil komponent får vid dennes första ankomst för att tillträda sin tjänstgöring i den mottagande staten, eller vid den tidpunkt då eventuella anhöriga först anländer för att ansluta sig till personen, tullfritt införa personliga ägodelar och möbler för den tid som uppdraget varar.

6. Medlemmar av en styrka eller en civil komponent får tullfritt införa privata motorfordon tillfälligt för eget och anhörigas personliga bruk. Enligt denna artikel finns ingen skyldighet att bevilja befrielse från skatter för privatfordon i vägtrafik.

7. Införsel som görs av en styrkas myndigheter för annan användning än för uteslutande användning av styrkan och dess civila komponent, samt annan införsel än sådan som avses i punkterna 5 och 6 i denna artikel, som görs av medlemmar av en styrka eller en civil komponent, är enligt denna artikel inte berättigade till tullfrihet eller andra villkor.

8. Varor som har införts tullfritt enligt punkterna 2 b, 4, 5 eller 6 ovan

a. får fritt återutföras under förutsättning att, med avseende på varor som införts enligt punkt 4 a, ett intyg utfärdat i enlighet med den punkten uppvisas för tullkontoret; tullmyndigheterna äger emellertid rätt att kontrollera att återutförda varor är de som uppges i intyget, om sådant finns, och att de verkligen har införts i enlighet med villkoren i punkterna 2 b, 4, 5 eller 6,

b. ska normalt inte avyttras i den mottagande staten vare sig genom försäljning eller som gåva; emellertid kan i vissa särskilda fall sådan avyttring tillåtas enligt de villkor som fastställts av de berörda myndigheterna i den mottagande staten (t.ex. för erläggande av tull och skatter och för uppfyllande av de villkor som gäller för kontroll av handel och valuta).

9. Varor som inköpts i den mottagande staten får utföras från denna endast i enlighet med de regler som gäller i den mottagande staten.

10. Särskilda lättnader för gränspassering ska medges av tullmyndigheterna för reguljära förband och enheter under förutsättning att tullmyndigheterna vederbörligen har underrättats på förhand.

11. Särskilda arrangemang ska vidtas av den mottagande staten för att drivmedel, olja och smörjmedel avsedda för tjänstefordon, luftfartyg och fartyg som tillhör en styrka eller en civil komponent ska kunna tillhandahållas helt tull- och skattefritt.

12. I punkterna 1–10 i denna artikel avses med *tull* tullavgifter och alla andra avgifter och skatter som ska betalas vid införsel eller utförsel, i förekommande fall, med undantag för avgifter och skatter som endast utgör betalning för utförda tjänster; *införsel* inbegriper uttag från tullager eller lagring i tullager under förutsättning att varorna i fråga inte har odlats, tillverkats eller framställts i den mottagande staten.

13. Bestämmelserna i denna artikel ska inte endast tillämpas på de berörda varorna när de införs i eller utförs från den mottagande staten utan även när de befinner sig i transit genom en avtalsslutande parts territorium; i det fallet innefattas i uttrycket *mottagande stat* enligt denna artikel varje avtalsslutande part genom vars territorium varorna transiteras.

Artikel XII

1. Tullmyndigheterna och skattemyndigheterna i den mottagande staten får, som villkor för beviljande av sådan tull- och skattefrihet eller tull- och skattelättnad som avses i detta avtal, kräva att de villkor som de bedömer nödvändiga för att förhindra missbruk ska beaktas.
2. Dessa myndigheter kan vägra att bevilja de undantag som anges i detta avtal avseende införsel till den mottagande staten av varor som odlats, tillverkats eller framställts i den staten och har utförts därifrån utan erläggande av de skatter och tullar – eller med återbetalning av skatter och tullar – som skulle ha kunnat tas ut för sådan utförsel i fall varorna inte hade utförts. Varor som har tagits ut från tullupplag ska betraktas som införda om de har betraktats som utförda till följd av att ha varit i tullupplaget.

Artikel XIII

1. För att förhindra överträdelse av lagar och bestämmelser avseende tullar och skatter ska myndigheterna i de mottagande och sändande staterna biträda varandra i utredningar och vid bevisinhämtning.
2. En styrkas myndigheter ska ge allt biträde de kan för att säkerställa att varor som kan beslagtagas av tullmyndigheterna eller skattemyndigheterna i den mottagande staten, eller på deras vägnar, överlämnas till dessa myndigheter.
3. En styrkas myndigheter ska med alla tillgängliga medel lämna biträde genom att säkerställa betalning av tullar, skatter och påföljder som ska erläggas av medlemmar av en styrka eller en civil komponent eller deras anhöriga.
4. Tjänstefordon och varor som tillhör en styrka eller dess civila komponent och inte en medlem av en sådan styrka eller civil komponent och som beslagtagits av myndigheterna i den mottagande staten i samband med en överträdelse av statens lagar eller andra författningar avseende tullar och skatter ska överlämnas till den berörda styrkans behöriga myndigheter.

Artikel XIV

1. En styrka, en civil komponent och deras medlemmar samt deras anhöriga ska förbli underställda valutalagstiftningen i den sändande staten och ska även omfattas av den mottagande statens bestämmelser.
2. Valutamyndigheterna i de sändande och mottagande staterna får utfärda särskilda föreskrifter för en styrka eller en civil komponent eller deras medlemmar samt deras anhöriga.

Artikel XV

1. Med förbehåll för punkt 2 i denna artikel ska avtalet förbli i kraft om sådana fientligheter utbryter som avses i nordatlantiska fördraget, med undantag för att bestämmelserna för reglering av anspråk i artikel VIII punkterna 2 och 5 inte ska tillämpas på krigsskada, och att bestämmelserna i detta avtal och särskilt i artiklarna III och VII omedelbart ska ses över av de berörda avtalsslutande parterna, vilka kan komma överens om sådana ändringar som de anser vara önskvärda avseende tillämpningen av avtalet mellan dem.
2. Vid sådana fientligheter ska varje avtalsslutande part ha rätt att för sitt vidkommande med sextio dagars varsel till de övriga avtalsslutande parterna upphäva tillämpningen av vilken som helst av bestämmelserna i detta avtal. Om denna rätt utövas, ska de avtalsslutande parterna omedelbart samråda i syfte att komma överens om lämpliga bestämmelser som ska ersätta de bestämmelser som har upphävts.

Artikel XVI

Alla tvister mellan de avtalsslutande parterna avseende tolkningen eller tillämpningen av detta avtal ska lösas genom förhandlingar dem emellan utan hjälp av utomstående jurisdiktion. Utom i de fall där det finns uttryckliga bestämmelser med motsatt innebörd i detta avtal ska tvister som inte kan lösas genom direkta förhandlingar hänskjutas till Nordatlantiska rådet.

Artikel XVII

Varje avtalsslutande part får när som helst begära översyn av någon artikel i detta avtal. Framställningen ska lämnas till Nordatlantiska rådet.

Artikel XVIII

1. Detta avtal ska ratificeras och ratifikationsinstrumenten ska så snart som möjligt deponeras hos Amerikas förenta staters regering som ska underrätta varje signatärstat om dagen för deponering.
2. Trettio dagar efter det att fyra signatärstater har deponerat sina ratifikationsinstrument träder detta avtal i kraft dem emellan. Det träder i kraft för varje annan signatärstat 30 dagar efter den deponerat sitt ratifikationsinstrument.
3. Sedan detta avtal har trätt i kraft ska det, med förbehåll för godkännande av Nordatlantiska rådet och på de villkor som detta råd kan fastställa, vara öppet för anslutning för varje stat som ansluter sig till nordatlantiska fördraget. Anslutningen sker genom deponering av ett anslutningsinstrument hos Amerikas förenta staters regering, som ska meddela varje signatärstat och anslutande stat om dagen för deponeringen. I förhållande till en stat för vilken ett anslutningsinstrument har deponerats, träder detta avtal i kraft 30 dagar efter dagen för deponeringen av ett sådant instrument.

Artikel XIX

1. Detta avtal kan sägas upp av varje avtalsslutande part efter utgången av en period på fyra år från dagen för avtalets ikraftträdande.
2. Uppsägning av avtalet av någon avtalsslutande part ska ske genom skriftligt meddelande från den avtalsslutande parten till Amerikas förenta staters regering som ska underrätta alla andra avtalsslutande parter om varje sådant meddelande och om den dag då det mottogs.
3. Uppsägningen träder i kraft ett år efter det att Amerikas förenta staters regering har mottagit meddelandet. Efter utgången av denna tidsfrist på ett år ska avtalet upphöra att gälla för den avtalsslutande part som säger upp det, men det ska fortsätta att vara i kraft för de övriga avtalsslutande parterna.

Artikel XX

1. Med förbehåll för bestämmelserna i punkterna 2 och 3 i denna artikel ska avtalet endast tillämpas på en avtalsslutande parts moderland.
2. Varje stat kan emellertid vid tidpunkten för deponering av sitt ratifikations- eller anslutningsinstrument, eller när som helst därefter genom ett meddelande som lämnas till Amerikas förenta staters regering förklara att avtalet ska utsträckas (beroende på om den stat som lämnar förklaringen anser detta vara nödvändigt för slutande av ett särskilt avtal mellan den staten och var och en av de berörda sändande staterna) till alla eller

något av de territorier för vars internationella förbindelser den staten är ansvarig inom nordatlantiska fördragets område. Detta avtal ska då utsträckas till det eller de territorier som nämns däri 30 dagar efter det att Amerikas förenta staters regering har mottagit meddelandet, eller 30 dagar efter slutande av särskilda avtal om så krävs eller när det har trätt i kraft enligt artikel XVIII, beroende på vilken tidpunkt som inträffar sist.

3. En stat som har lämnat en förklaring enligt punkt 2 i denna artikel som utsträcker detta avtal till att omfatta ett territorium för vars internationella förbindelser den är ansvarig kan säga upp avtalet uteslutande med avseende på det territoriet i enlighet med bestämmelserna i artikel XIX.

Till bekräftelse härav har undertecknade befullmäktigade undertecknat detta avtal.

Upprättat i London den 19 juni 1951 på engelska och franska språken, vilka båda texter är lika giltiga, i ett enda original som ska deponeras i arkivet hos Amerikas förenta staters regering. Amerikas förenta staters regering ska sända bestyrkta kopior av det till alla stater som undertecknar eller ansluter sig till avtalet.